

(ฉบับแก้ไขวันที่ 12 ธันวาคม 2565)

นโยบายหาเสียงเลือกตั้ง...ค่าแรงแข่งเศรษฐกิจ

เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 12/2565

สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย (ECONTHAI)

วันที่ 15 ธันวาคม 2565

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

นโยบายค่าจ้างขั้นต่ำถูกพรรคการเมืองนำมาเป็นนโยบายประชานิยมหาเสียงก่อนเลือกตั้งซึ่งคาดว่าอาจอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ปี พ.ศ.2566 พรรคเพื่อไทยเมื่อวันที่ 6 ธันวาคมที่ผ่านมาที่ประกาศนโยบายเศรษฐกิจหากเข้ามาบริหารประเทศต้องการผลักดันการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่ำเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี การผลักดันส่วนหนึ่งมาจากการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ใช้แรงงานด้วยการปรับค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ 600 บาท และเงินเดือนของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขั้นต่ำอยู่ที่ 25,000 บาท/เดือน ภายในปี พ.ศ.2570 โดยนำไปผูกกับว่าค่าแรงที่สูงจะทำให้มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีเกียรติซึ่งประเด็นนี้ยังกังขาว่าเกี่ยวข้องกันหรือไม่ ก่อนหน้านี้ปี พ.ศ.2555-2556 พรรคเพื่อไทยสมัยนายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ได้ผลักดันค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาททั่วประเทศเป็นการปรับแบบก้าวกระโดดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นวันละ 141 บาทหรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 70-88 เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุนและการส่งออกชะลอตัว

ปัจจุบันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งประกาศใช้ 1 ตุลาคม พ.ศ.2565 มี 9 อัตราแต่ละจังหวัดไม่เท่ากันสูงสุดวันละ 354 บาท (มี 3 จังหวัด) ต่ำสุดวันละ 328 บาท (มี 5 จังหวัด) กทม.และปริมณฑลอัตราค่าจ้าง 353 บาท อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่พรรคเพื่อไทยชูเป็นประเด็นหาเสียงคือวันละ 600 บาทภายในปีพ.ศ. 2570 หากใช้อัตราค่าจ้างของกทม.และปริมณฑลเป็นฐานจะทำให้ค่าจ้างที่ต้องปรับขึ้นภายในห้าปีข้างหน้าวันละ 247-250 บาท หรือเฉลี่ยขึ้นปีละ 50 บาท ซึ่งค่าจ้างที่กล่าวก็ไม่ได้ระบุว่าเท่ากันทั้งประเทศหรือไม่ หากใช้เหมือนเมื่ออดีตคือเท่ากันทุกจังหวัดจังหวัดที่กระทบมากที่สุดคือกลุ่มจังหวัดที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์เศรษฐกิจ เช่น ยะลา, ปัตตานี, นราธิวาส, น่านและอุดรธานีซึ่งได้รับค่าจ้างวันละ 328 บาทจะต้องปรับค่าจ้างในอัตราที่สูง

ตารางการปรับค่าจ้างตามนโยบายประชานิยม (Flat Rate)

โดยใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ กทม.และปริมณฑล ปี 2565

พ.ศ.	อัตราค่าจ้าง ก่อนปรับ (บาท)	อัตราการปรับ/วัน (บาท)	อัตราค่าจ้าง หลังปรับ (บาท)	%
2566	353	50	403	14.16
2567	403	50	453	12.4
2568	453	50	503	11.03
2569	503	50	553	9.94
2570	553	47	600	8.5

เฉลี่ย 12.7%

จากตารางข้างต้นเป็นการสมมติฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ยการปรับค่าจ้างห้าปีเพื่อให้ถึงเป้าหมาย 600 บาท/วัน กลุ่มที่ได้รับประโยชน์ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานต่างด้าวปัจจุบันมีจำนวน 2,685,063 คน ขณะที่แรงงานไทยที่รายได้ไม่เกินค่าจ้างขั้นต่ำประมาณ 1 ใน 3 ของลูกจ้างเอกชนทั้งหมดก็จะได้รับอานิสงส์เคยมีการสำรวจของสนง.สถิติแห่งชาติเมื่อหลายปีก่อนมีแรงงานที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ 2.11 ล้านคน หรือมากกว่า ส่วนใหญ่อยู่ในสถานประกอบการขนาดเล็ก (Micro Enterprise) ซึ่งลูกจ้างไม่เกิน 9 คน ผลกระทบของนายจ้างแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจและการปรับใช้เทคโนโลยี

การใช้นโยบายการตลาดนำการเมืองด้วยการใช้ค่าจ้างสูงจะเป็นทิศทางหาเสียงเชิงประชานิยมเพื่อชิงคะแนนเสียงจากผู้ใช้งานในภาคเอกชนทั้งในระบบและนอกระบบประมาณ 24 ล้านคน ไม่รวมแรงงานเกษตรกรอีก 12 ล้านคน ก่อนหน้านี้ช่วงเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 พรรคพลังประชารัฐเคยชูนโยบายปรับค่าจ้าง 425 บาทแต่ไม่ได้นำมาใช้จริงเพราะมีการเปลี่ยนผู้บริหารพรรค ล่าสุดพรรคก้าวไกลชูนโยบายค่าจ้างปี พ.ศ. 2566 วันละ 450 บาทและจะปรับขึ้นในอัตราก้าวกระโดดทุกปี **ทั้งนี้ค่าแรงสูงเท่าใดไม่สำคัญจะต้องสัมพันธ์กับผลิตภาพแรงงานต่อค่าจ้าง** ประเทศที่ค่าจ้างสูงกว่าไทยแต่ราคาสินค้าส่งออกยังเข้ามาตีตลาดในประเทศ เช่น ประเทศจีนบางมณฑล, เกาหลีใต้ ฯลฯ

ค่าแรงที่เพิ่มขึ้นจะต้องมาพร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ใช่ปรับค่าจ้างสูงเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวตามมาซึ่งทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ไม่ได้กล่าวถึง เพราะหากปรับค่าจ้างอัตราสูงแข่งอัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจจะส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ เกณฑ์การพิจารณาการปรับค่าจ้างที่ใช้ต่อเนื่องกันมาหลายปีของคณะกรรมการค่าจ้างไตรภาคีใช้การขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ความสามารถของนายจ้างและคุณภาพชีวิตของแรงงานที่ค่าจ้างจะต้องสามารถให้คนหนึ่งคนดำรงชีวิตอยู่ได้ ประเด็นที่ต้องเข้าใจค่าแรงขั้นต่ำส่วนใหญ่ผู้ได้รับประโยชน์คือแรงงานต่างด้าว ขณะที่แรงงานไทยส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างของแรงงานวัยตอนต้นซึ่งยังไม่มีภาระเลี้ยงดูครอบครัว เมื่อทำงานไปค่าจ้างก็จะปรับขึ้นตามประสบการณ์และทักษะหรือไปทำงานใหม่ที่มีค่าจ้างที่ดีกว่าเป็นทางเลือกของแรงงาน ทั้งนี้ข้อเท็จจริงแรงงานไทยวัยตอนต้นเกือบทั้งหมดอยู่ในระดับมัธยม และสูงกว่าซึ่งค่าจ้างต้องสูงกว่าแรงงานต่างด้าวโดยที่ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะอย่างรุนแรง จำนวนที่มีอยู่ 2.685 ล้านคนไม่พอเพียงตลาดแรงงานจึงเป็นของลูกจ้างไม่ใช่ นายจ้าง

ผลกระทบจากนโยบายประชานิยมหาเสียงค่าจ้างขั้นต่ำ

- 1. ข้อดีที่เห็นได้ชัดเจนคือค่าจ้างแท้จริงของลูกจ้างสูงขึ้น** ค่าจ้างแท้จริงคือรายได้ที่หักเงินเฟ้อเพื่อจะทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับลูกจ้าง แต่ในอดีตพบว่าค่าจ้างที่ก้าวกระโดดจะตามมาด้วยเงินเฟ้อราคาสินค้าที่สูงขึ้นแบบก้าวกระโดดเช่นกันและมีข้อมูลว่าแรงงานส่วนหนึ่งที่อยู่ในสถานประกอบการขนาดเล็กและภาคเกษตร-ประมงถึงแม้ได้รับค่าจ้างตามกฎหมายก็ยังคงเป็นกลุ่มตกหล่นไม่ได้รับค่าจ้างเพิ่ม
- 2. กระทบฐานค่าจ้างและขีดความสามารถในการจ่ายค่าจ้าง** การปรับค่าจ้างก้าวกระโดดไม่ใช่ปรับเฉพาะผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ค่าจ้างขั้นต่ำแต่เป็นการปรับยกขึ้นทั้งแผงของโครงสร้างค่าจ้างแต่ละองค์กร ค่าจ้างขั้นต่ำเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนทั้งภาคการผลิต, การบริการ, ก่อสร้าง, โลจิสติกส์, ท่องเที่ยว,

ร้านอาหาร, ที่พักอาศัย, ลูกจ้างในครัวเรือน, แรงงานเกษตรและประมงรวมถึงแรงงานต่างด้าว การปรับค่าจ้างแบบก้าวกระโดดจึงส่งผลกระทบต่อในวงกว้างอย่างที่เคยเกิดในอดีตปี พ.ศ 2555-2556

3. การปรับค่าจ้างขึ้น 600 บาทเป็นการทำลายโครงสร้างไตรภาคี ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมาค่าจ้างขั้นต่ำในการพิจารณาของไตรภาคีถึงแม้บางครั้งภาคการเมืองจะเข้ามาก็ต้องขึ้นอยู่กับไตรภาคี การประกาศนโยบายเช่นนี้จะทำลายโครงสร้างค่าจ้างที่เกี่ยวข้องกับสถานะเศรษฐกิจ เงินเพื่อความสามารถของนายจ้างและความเดือดร้อนของลูกจ้าง
4. ค่าจ้างของผู้จบปริญญาตรีเป็นทางเลือกของนายจ้าง การขึ้นค่าจ้างแรงงานผู้จบปริญญาตรีจาก 15,000 บาทเป็น 25,000 บาทภายในห้าปีหรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 2,000 บาท หากเป็นการรับแรงงานใหม่ที่ไม่ต้องการคุณสมบัติที่ต้องการใช้ทักษะระดับปริญญาเป็นทางเลือกของนายจ้างที่อาจเลือกแรงงานในระดับที่ต่ำกว่าซึ่งค่าจ้างถูกกว่า การปรับค่าจ้างปริญญาตรีที่สูงเช่นนี้จะทำให้นักเรียนมัธยมปลายหันไปเรียนระดับปริญญาตรีมากขึ้นจะทำให้แรงงานอาชีพในทุกสาขาอาชีพขาดแคลนและโอกาสที่ผู้ที่จบการศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์หรือทักษะพื้นฐานโอกาสว่างงานสูง
5. กลุ่มนายจ้างที่ได้รับผลกระทบมาก เช่น
 - อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น อุตสาหกรรมรับจ้างผลิต สินค้าแข่งขันสูง ราคาขาย-กำไรต่ำ โอกาสที่จะถูกสินค้าจากเพื่อนบ้านเข้ามาตีตลาดจะทำให้หลายกิจการอาจอยู่ไม่ได้
 - นายจ้างในภาคเกษตร-เกษตรแปรรูปรวมถึงกิจการประมง-ปศุสัตว์ซึ่งผลผลิตราคาต่ำทำให้ผลิตภาพแรงงานต่ำกว่าค่าจ้าง
 - กิจการบริการต่างๆ เช่น โรงแรม, ร้านอาหาร ก่อสร้างที่ต้องใช้คนจำนวนมาก
 - อุตสาหกรรมหรือธุรกิจที่ใช้แรงงานเข้มข้น ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมรับจ้างผลิต (OEM) เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ, เครื่องนุ่งห่ม, รองเท้ากีฬา, เครื่องหนัง, อาหารแปรรูป
 - อุตสาหกรรมก่อสร้างทุกประเภท
 - อุตสาหกรรมที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน
6. ภาคการส่งออกอาจได้รับผลกระทบ ทั้งอุตสาหกรรมรับจ้างการผลิต อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรรวมถึง SME ขนาดเล็กจะได้รับผลกระทบมากกว่าขนาดใหญ่ เคยมีการศึกษาผลกระทบค่าจ้างแบบก้าวกระโดดหลังจาก 1 ปีการจ้างงานของบริษัทขนาดเล็กเริ่มลดลงอย่างเห็นได้ชัดและอาจมีผลทำให้มีผลกระทบสัดส่วน GDP ลดลงร้อยละ 2.5 (ที่มา: <https://workpointtoday.com>) เศรษฐกิจไทยพึ่งพาการส่งออกและอุตสาหกรรมนำเข้าเพื่อการส่งออกในสัดส่วนที่สูงมากพบว่าอุตสาหกรรมส่งออก 30 คลัสเตอร์ซึ่งสะท้อนสัดส่วนส่งออกร้อยละ 76 พบว่า 20 คลัสเตอร์หรือคิดเป็น 2 ใน 3 ล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
7. กระทบโครงสร้างเศรษฐกิจระยะยาว
 - การปรับค่าจ้างแบบก้าวกระโดดทำให้เกิดเงินเฟ้อจากค่าจ้าง “Wage Price Spirals” ส่งผลทำให้ราคาสินค้าอุปโภค-บริโภคสูงกระทบไปถึงประชาชน

- การลงทุนทางตรง (FDI) และการลงทุนในประเทศในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานจะลดลง อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นจะย้ายฐานการผลิต (Re-Location) โดยเฉพาะประเทศ เวียดนามและอินโดนีเซีย ประเทศไทยที่ผ่านมาขีดความสามารถการแข่งขันการลงทุนลดน้อย ถอยลงเสียแชมป์การลงทุนและการส่งออกให้กับประเทศเวียดนาม
- สินค้าที่ผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านมีราคาต่ำจะเข้ามาตีตลาดภายในประเทศ ปัจจัยทั้งหมด ส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจและการจ้างงานในอนาคต
- การขึ้นค่าแรงสูงเป็นต้นทุนของผู้ประกอบการที่ขีดความสามารถต่ำ โดยเฉพาะ SME และ Micro Business ซึ่งมีความอ่อนแอจากวิกฤตโควิดและเศรษฐกิจชะลอตัวเหล่านี้เป็นกลุ่ม เปราะบางจะทำให้การจ้างงานลดลงไปจนถึงปิดกิจการ ประเด็นสภาพคล่องและหนี้เสียจะ กลายเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่แก้ได้ยาก

ค่าแรงขั้นต่ำประเทศเพื่อนบ้าน (พ.ศ.2565)

ประเทศ	เฉลี่ยบาท/วัน	ประเทศ	เฉลี่ยบาท/วัน
เวียดนาม	150-250	สปป.ลาว	105-125
มาเลเซีย	291-318	ฟิลิปปินส์	202-345
อินโดนีเซีย	138-444	เมียนมา	100-150
กัมพูชา	217-229	สิงคโปร์	1,400-1,600

หมายเหตุ : อินโดนีเซียค่าแรงสูง 444 มีเพียงเมืองยอร์กจาการ์ตา, ฟิลิปปินส์ค่าแรงสูงที่มะนิลา

จากการศึกษาผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างก้าวกระโดด 300 บาททั่วประเทศ (พ.ศ. 2555/2556) โดยช่วงเวลานั้นกม.และปริณทลปรับร้อยละ 40 ส่วนจังหวัดอื่นๆ ร้อยละ 70-80 พบว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจ (GDP) เฉลี่ย 5 ปีขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 2.8 โดยปี พ.ศ.2557 หลังจากปรับขึ้นค่าแรงสูงเศรษฐกิจขยายตัวเพียงร้อยละ 1.0 ด้านการลงทุนทางตรง (FDI) ผ่านการส่งเสริมการลงทุนของปีไอโอมูลค่าก่อนหน้านั้นประมาณ 1.022 ล้านล้านบาท หลังปรับค่าจ้างก้าวกระโดดการลงทุนทางตรงช่วง 4 ปีต่อมาเฉลี่ยเหลือปีละ 2.262 แสนล้านบาท ปีพ.ศ.2565 คาดว่าการลงทุน FDI จะมีมูลค่าประมาณ 4.553 แสนบาท

การปรับค่าจ้างวันละ 600 บาทและปริญญาตรี 25,000 บาท ภายในระยะเวลาห้าปีหรือบางพรรค ชูนโยบายค่าจ้างวันละ 450 บาท หากเป็นจริงประเทศไทยอาจสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุนและการส่งออกตลาดภายในจะได้รับผลกระทบ ผลดีจะตกไปอยู่กับประเทศเวียดนามและอินโดนีเซียซึ่งจะส่งสินค้านำเข้าเข้ามาขายในประเทศ การว่างงานคงไม่ใช่ประเด็นเพราะไทยอัตราการเกิดต่ำและขาดแคลนแรงงานแต่หากอุตสาหกรรมย้ายออกไปลงทุนต่างประเทศและ/หรืออุตสาหกรรมในประเทศได้รับผลกระทบสินค้านำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านผลกระทบมากน้อยคงต้องติดตามต่อไป

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่ QR CODE
รวมถึงค้นหาคำถามทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com [tanit.sorat](https://www.facebook.com/tanit.sorat)
 [ดร.ธนิต โสรัตน์](https://www.youtube.com/channel/UC...)

